

18.2.2021

Lausunto HE 241/2020

Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi.

Psykologien ja kuraattorien siirto sote-maakuntiin rikkoisi toimivan opiskeluhoollon järjestelmän

Yksityiskoulujen Liitto ry kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja kiinnittää huomiota suuren uudistuksen erääseen, lasten ja nuorten hyvinvoinnin kannalta ensiarvoisen tärkeään asiaan eli opiskeluhoollon psykologien ja kuraattorien hallinnolliseen sijoittumiseen ja heidän tekemänsä työn luonteeseen.

Opiskeluhooltolain (1287/2013) mukaisesti opiskeluhoolto jakautuu yhteisölliseen työhön ja yksilötyöhön

Koulujen ja oppilaitosten yhteisöllinen työ on moniammatillista ja ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä, joka läpäisee koko koulun toimintakulttuurin. Ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä korostetaan mm. siitä syystä, että se lisää koko kouluyhteisön hyvinvointia, kohdentuu kaikkiin nuoriin ja vähentää kohdennetun ja korjaavan yksilötyön tarvetta. Myös yksilötyö toteutuu hyvin, kun psykologit ja kuraattorit ovat oppilaalle entuudestaan tuttuja koulun aikuisia. Kiireellisessä tapauksessa vastaanotolle pääsee samana tai seuraavana päivänä eli hoitoon pääsyä ei tarvitse odottaa.

Siirto sote-maakuntiin erilleen koulun muusta hallinnosta vaarantaisi kokonaisuuden toimivuuden

Perusteluna siirrolle sote-maakuntaan on esitetty sitä, että tällöin kaikki opiskeluhoollon toimijat olisivat samassa organisaatiossa. Tämä ei pidä paikkaansa, vaan asia on päinvastoin. **Opiskeluhooltolain mukaan opiskeluhoolto kuuluu nimenomaan**

18.2.2021

koko koulun henkilöstölle, johon kuuluvat opiskeluhuollon ammattihenkilöt. Psykologit ja kuraattorit konsultoivat opettajia ja toimivat yhteistyössä koko henkilöstön kanssa. Siirron jälkeen heidät erotettaisiin hallinnollisesti ja työnjohdollisesti opetushenkilöstöstä. Koulun moniammatillista hyvinvointityötä ei voi johtaa toisesta organisaatiosta käsin. Työn onnistuminen vaatii koulun toimintaympäristön tuntemusta, keskinäistä luottamusta ja arjen läsnäoloa. Tästä hallinnollisesta erottamisesta seuraisi väistämättä ongelmia esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla:

koulu- ja luokkakohtaiset ryhmäytykset, kiusaamisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen, väkivaltaisen käytöksen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen, varhainen yksilötuki, erityisopetuksen konsultaatio, pandemian laajenemisen estämiseksi tehtävä työ, seksuaalikasvatus, päihdetyö, alueellinen verkostotyö moniammatillisesti opetustoimessa ja yhteistyössä esimerkiksi nuorisotoimen kanssa.

Esitetty muutos vaikuttaisi haitallisesti psykologien ja kuraattorien käytännön työhön

Esitys siirtäisi psykologien ja kuraattorien työn painopisteen korjaavaan yksilötyöhön, jolla voitaisiin auttaa vain rajattua joukkoa nuoria. Tällöin yhteisöllinen työ, varhainen yksilötyö ja opettajien konsultointi vähenisivät. Muutos olisi opiskeluhooltolain ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä korostavan hengen vastainen.

Opiskeluhuollon palveluiden vahvistaminen on kannatettavaa

On kiistatonta, että lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa on aukkoja ja resurssipulaa. **On kuitenkin väärä oletamus, että koulussa tarjottavien ennaltaehkäisevien palveluiden ja kohdennettavien yksilöpalveluiden siirtäminen hallinnollisesti sote-maakuntiin olisi ratkaisu näihin ongelmiin.** Mm. oppivelvollisuuden laajenemisen yhteydessä opiskeluhooltopalveluita on tarkoitus vahvistaa. Tämä on kannatettava tavoite. Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut tarvitsevat lisäresurssia kaikille tasoille, eikä sitä saa ottaa pois koulujen opiskeluhuollosta.

18.2.2021

Esitämme kunnioittavasti, että esityksestä poistetaan seuraavat kohdat: Laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta 9 §; Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta, 17 a §; Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta, 14 §, 27 c §.

Poisto ei vaikuta muun sotelainsäädännön toteutumiseen. Lisäksi esitämme, että jos psykologien ja kuraattorien fyysisestä sijainnista katsotaan tarpeelliseksi säätää laissa, tulisi sijainnin olla oppilaitoksessa tai koulussa.

Helsingissä 17.2.2021

Aki Holopainen, puheenjohtaja
Yksityiskoulujen Liitto ry

Mirva Lindström, hallituksen jäsen